

Social condition of criminal liability for the illegal influence on the results of official sports competitions

Соціальна зумовленість кримінальної відповідальності за протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань

Dmytro Anisimov

Key words:

social conditioning, sports, unlawful influence, criminal liability, criminal law.

Ключові слова:

соціальна зумовленість, спортивні змагання, протиправний вплив, кримінальна відповідальність, кримінально-правова норма.

Постановка проблеми. Згідно зі ст. 3 Конституції України права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава дбає про розвиток фізичної культури і спорту (ст. 49). Спираючись на Основний Закон країни, 3 листопада 2015 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань» № 743-VIII від 03.11.2015¹. Цей закон спрямований на запобігання впливу на результати офіційних спортивних змагань корупційних правопорушень та порушень, пов'язаних з корупцією у сфері спорту, визначає засади, особливості суб'єктів і заходів запобігання та виявлення зазначених порушень і усунення їхніх наслідків, а також відповідальність за них.

Також цей нормативно-правовий акт передбачив внесення до Кримінального кодексу України (далі – КК України) статті 369-3, яка має назву «Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань».

Прийняття Закону України «Про запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань» та змін до КК України передбачає неабияку увагу до питання корупції у спорті з боку законодавчої гілки влади України.

Так, згідно з Єдиним звітом про кримінальні правопорушення по державі Генеральної прокуратури України, за 2015 рік відсутні зареєстровані кримінальні провадження, передбачені ст. 369-3 КК України. У 2016 році зареєстровано 2 кримінальні провадження. У 2017 році знову відсутні зареєстровані кримінальні провадження. За 2018 року зареєстровані 3 кримінальні провадження (двом особам вручено повідомлення про підозру). За січень–жовтень 2019 року зареєстровано два кримінальні провадження².

За весь час існування ст. 369-3 КК України зареєстровано 7 кримінальних проваджень, двом особам вручено повідомлення про підозру. Відомості про засуджених осіб відсутні.

З огляду на наведені вище положення, актуальним є розгляд питання соціальної зумовленості кримінальної відповідальності за протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання цієї проблеми. Увагу дослідженню соціальної зумовленості кримінально-правових норм у своїх наукових працях приділяли такі вчені, як Л. Брич, С. Гринчак, Н. Грищенко, С. Денисов, Г. Злобін, В. Кудрявцев, В. Навроцький, О. Пашенко, Г. Телесницький, П. Фріс, Р. Шарапов та інші. Питанню кримінальної відповідальності за протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань приділяли такі вчені, як О. Бондаренко, Ю. Городецький, К. Задоя, О. Кришевич, Ф. Неміч, А. Савченко, О. Семенюк, А. Б. Старка та інші.

¹ Про запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань : Закон України від 03.11.2015 № 743-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/743-19> (дата звернення: 17.12.2019).

² Єдиний звіт про кримінальні правопорушення по державі. Генеральна прокуратура України : вебсайт. URL: https://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=104402 (дата звернення: 17.12.2019).

Мета статті – проаналізувати доцільність та необхідність створення кримінально-правової норми, передбаченої статтею 369-3 КК України, яка внесена до кримінального законодавства на підставі Закону України «Про запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань» № 743-VIII від 03.11.2015.

Виклад основного матеріалу. Дослідження питання соціальної зумовленості кримінально-правових норм є базовим у теорії кримінального права. Соціальна зумовленість має відповідати на потреби та інтереси суспільства загалом.

Тобто суспільна корисність охоронних норм кримінального права полягає в тому, що вони охороняють відповідні суспільні відносини від небезпечних посягань³.

Свою чергою все це передбачає: а) встановлення фактів суспільно небезпечних проявів людської поведінки; б) обґрунтування допустимості, можливості та доцільності боротьби з ними кримінально-правовими засобами; в) розгляд питання про конструювання у кримінальному законі тих конкретних видів діянь, які б визнавалися злочинними та караними⁴.

Як зазначає О. Пашенко, соціальна зумовленість закону про кримінальну відповідальність є однією з «незручних» наукових проблем сьогодення. Незважаючи на численні спроби її вирішення як у радянські часи, так і після проголошення Україною незалежності, дотепер ще не побудовано раціональної (обґрунтованої й достатньої) системи обставин, що визначають соціальну зумовленість кримінально-правових норм (законів про кримінальну відповідальність). Більше того, в науці виокремилася два підходи: одні автори пишуть про обґрунтованість криміналізації того чи іншого діяння (групи діянь), а інші – власне про соціальну зумовленість закону. Повністю погоджуємося з науковцями та вважаємо, що це не одне й те саме, оскільки криміналізація стосується тих явищ, які ще не знайшли свого законодавчого закріплення, тоді як обґрунтування необхідності існування (збереження) певних норм (інститутів) перебуває поза межами поняття «криміналізація» й має бути досліджено за допомогою теорії соціальної зумовленості закону про кримінальну відповідальність⁵.

Тобто соціальну зумовленість необхідно відрізнити від терміна «криміналізація», оскільки вони віддзеркалюють два різні юридичні феномени. При цьому друге з наведених понять має використовуватися тоді, коли йдеться про суспільно небезпечні діяння (поведінку людини), а перше слід застосовувати під час характеристики кримінально-правових норм (законів про кримінальну відповідальність)⁶.

З метою повного розкриття досліджуваного нами питання розглянемо саму дефініцію «соціальна зумовленість».

Згідно зі словником іншомовних слів поняття «соціальний» (від лат. *socialis* – товариський, громадський) – суспільний, громадський; який стосується суспільного ладу, відносин у суспільстві⁷; згідно зі словником української мови – пов'язаний із життям і стосунками людей у суспільстві, здійснюваний у суспільстві, породжений умовами суспільного життя, певного середовища, ладу, наявний у певному суспільстві⁸.

Термін «зумовленість» згідно зі словником української мови означає залежність від певних умов, обставин, визначеність певними обставинами; зумовленість⁹.

Тобто соціальна зумовленість – це суспільний лад, який визначений певними обставинами або зумовлений відносинами у суспільстві.

³ Пашенко О.О. Суспільна корисність кримінально-правових норм. Вісн. Луган. держ. ун-ту внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка. 2017. № 1. С. 71.

⁴ Телесницький Г.Н. Соціальна зумовленість кримінальної відповідальності за катування. Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». 2012. Вип. 2 (23). С. 122.

⁵ Пашенко О.О. Обставини, що визначають соціальну зумовленість охоронних кримінально-правових норм (законів про кримінальну відповідальність). Актуальні питання кримінальної відповідальності : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Харків : Право, 2014. С. 210–211.

⁶ Пашенко О.О. Криміналізація та соціальна зумовленість. Вісник Асоціації кримінального права України. 2017. Вип. 1 (8). С. 70.

⁷ Морозов С.М., Шкарапута Л.М. Словник іншомовних слів. Київ : Наукова думка. 2000. 538 с.

⁸ Словник української мови. В 11 т. Т. 9. С. / гол. ред. І.К. Білодід. Київ : Наукова думка, 1978. 476 с.

⁹ Словник української мови. В 11 т. Т. 5. Н–О. / гол. ред. І. К. Білодід. Київ : Наукова думка, 1974. 596 с.

В юридичній науці відсутнє загальноприйняте розуміння соціальної зумовленості. Тому нині, на нашу думку, одне з найвдаліших визначень пропонують Л. Брич та В. Навроцький. Вони зазначають, що соціальна зумовленість кримінально-правової норми визначається як її відповідність об'єктивним тенденціям розвитку відповідної суспільно-економічної формації, вимогам справедливості, а також основоположним принципам системи права, тобто принципам законності як формально, так і за суттю¹⁰.

О. Пащенко серед обов'язкових обставин соціальної зумовленості охоронних (заборонних) кримінально-правових норм (законів про кримінальну відповідальність) виділяє універсальні обов'язкові обставини і альтернативно обов'язкові обставини. Серед універсальних обов'язкових обставин науковець виділяє: 1) суспільну небезпечність; 2) співрозмірність позитивних і негативних наслідків заборони; 3) можливість боротьби з діянням за допомогою кримінально-правових заходів та неможливість боротьби за допомогою інших; 4) наявність ресурсів для здійснення кримінального переслідування (матеріальних, інтелектуальних, процесуальних тощо); 5) системно-правову несуперечливість; 6) безпрагальність і не надмірність заборони; 7) повноту складу злочину. Серед альтернативних обов'язкових обставин виділяє історичні традиції або зміну умов життя суспільства¹¹.

Н. Грищенко вважає, що доцільно виділяти тільки перші три обставини соціальної зумовленості¹².

Однак суспільна небезпека (небезпечність) у характеристиці злочину, діяння, посягання, наслідку, особи злочинця, психічно хворого, способу вчинення злочину є скоріше даниною традиціям, які не є безспірними, а дискусію про їх оновлення можна вважати відкритою або розпочатою. Про це свідчить той факт, що на перших роках побудови радянської держави будь-яке діяння, що загрожувало не людині, а радянському ладу, тобто державі, вважалось суспільно небезпечним та злочинним. Видається, що саме звідси бере початок застосування кримінального закону за аналогією. Про небезпеку для окремо взятої людини мови і бути не могло, на відміну від кримінальних законів XIX ст. Саме тому ознака «суспільна небезпека» злочину не може мати місце в державі, у якій людину проголошено найвищою соціальною цінністю¹³.

Тому погоджуємося з думкою В. Шаблистого, який під час дослідження законодавчого закріплення суспільної небезпеки (небезпечності) як однієї з основоположних категорій сучасного кримінального права запропонував її виключити як із поняття злочину, так і з усього законодавства про кримінальну відповідальність, запропонувавши як альтернативу безпеку людини, суспільства, держави та людства¹⁴.

Розглянемо під час визначення соціальної зумовленості кримінально-правової норми всі сім обставин, запропонованих О. Пащенко, однак з оглядом на позицію В. Шаблистого, згідно з якою у разі скоєння злочину порушуються передусім інтереси конкретної людини, а вже потім суспільства, держави чи людства¹⁵.

Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань порушує принцип чесної гри (Fair Play) і несе в собі негативний вплив на подальший розвиток спорту як у рамках країни, так і за її межами на міжнародній арені. Корупція у сфері спорту порушує ст. 49 Конституції України, яка наголошує: «держава дбає про розвиток фізичної культури і спорту». Своєю чергою держава, не забезпечуючи нормальний розвиток фізичної культури і спорту, порушує принцип забезпечення життя і здоров'я людини як найвищої соціальної цінності.

Думка про те, що кримінальна відповідальність у процесі своєї реалізації неминує породжує деякі небажані соціальні наслідки є досить тривіальною¹⁶. Можемо погодитись, що негативні наслідки існування

¹⁰ Брич Л.П., Навроцький В.О. Кримінально-правова кваліфікація ухилення від оподаткування в Україні : монографія. Київ, 2000. 13 с.

¹¹ Пащенко О.О. Обставини, що визначають соціальну зумовленість охоронних кримінально-правових норм (законів про кримінальну відповідальність). Актуальні питання кримінальної відповідальності : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Харків : Право, 2014. С. 212.

¹² Грищенко Н. Соціальна зумовленість кримінальної відповідальності за протиправне заволодіння майном підприємства, установи, організації. Підприємництво, господарство і право. 2018. № 6. С. 259.

¹³ Шаблистий В.В. Суспільна небезпека (небезпечність) у кримінальному праві України в епоху постмодерну. Вісник Кримінологічної асоціації України. 2015. № 3 (11). С. 120.

¹⁴ Шаблистий В.В. Теоретико-прикладні засади кримінально-правового забезпечення безпеки людини в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. наук : 12.00.08. Харків, 2016. С. 5.

¹⁵ Шаблистий В.В. Суспільна небезпека (небезпечність) у кримінальному праві України в епоху постмодерну. Вісник Кримінологічної асоціації України. 2015. № 3 (11). С. 119.

¹⁶ Пащенко О.О. Співрозмірність позитивних і негативних наслідків кримінально-правової заборони. Науковий вісник Ужгородського Національного університету. 2015. Вип. 35. Ч. 1. Т. 3. С. 59.

кримінально-правової норми (передусім її реального застосування) стосуються не лише засудженого, а й інших осіб, а також суспільства в цілому¹⁷. Тому встановлення кримінальної карантності діяння є допустимим тоді і лише тоді, коли є впевненість у тому, що позитивні соціальні результати застосування кримінального права істотно перевищать неминучі негативні наслідки криміналізації¹⁸.

У санкції статті як основний вид покарання передбачаються: штраф, обмеження волі, позбавлення волі. До 18 лютого 2016 року як додатковий вид покарання була спеціальна конфіскація, яку законодавець прийняв рішення вилучити з усіх трьох частин.

Як негативні наслідки кримінально-правової заборони досліджуваної нами статті можемо відзначити у разі штрафу, позбавлення засудженого грошових коштів у передбаченій кількості, які він міг реалізувати на забезпечення свого або своєї сім'ї життя. У разі обмеження волі засуджений позбавлений права подорожувати та використовувати свій час на власний розсуд у зв'язку з обов'язковим залученням до праці. У разі позбавлення волі засудженого суспільство не отримує результатів трудової діяльності, які він міг би реалізувати будучи на свободі. Сама особа позбавляється можливості вдосконалення себе у певній сфері діяльності, можливості всебічного розвитку своєї особистості, можливості виховання дітей, а також реалізації свого життєвого потенціалу загалом.

Позитивні наслідки кримінально-правової заборони, передбаченої ст. 369-3 КК України, вбачаються нами у захисті суспільних відносин у сфері спорту від завдання їм шкоди, попередження вчинення кримінального правопорушення та у забезпеченні реалізації принципу чесної гри (Fair Play).

Викладене дає змогу зазначити, що негативні наслідки заборони кримінально-правової норми менші за позитивні.

З приводу можливості боротьби з діянням за допомогою кримінально-правових заходів та неможливості боротьби за допомогою інших зазначимо таке. КК України до 2015 року не передбачав кримінальної відповідальності за протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань та порушення заборони розміщення ставок на спорт, пов'язаних з маніпулюванням офіційним спортивним змаганням.

Повністю погоджуємося з К. Задоя, який зазначає, що на момент ухвалення Закону України «Про запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань» положення кримінального законодавства вже відзначались фрагментарністю в частині криміналізації проявів корупції у сфері спорту. Зокрема, положення ст. 368-3 КК України потенційно могли бути застосовані до випадків підкупу різноманітних спортивних функціонерів (зокрема, службових осіб спортивних федерацій, спортивних клубів) за вчинення або невчинення ними певних дій, які б дали змогу впливати на результати спортивних змагань; положення ст. 354 КК України – до випадків підкупу спортсменів, які перебувають у трудових правовідносинах з певною юридичною особою, тобто є працівниками підприємства, установи чи організації, або ж до арбітрів спортивних змагань, що діють на підставі договорів про надання послуг з відповідними юридичними особами, тобто є особами, які працюють на користь підприємства, установи чи організації¹⁹.

З іншого боку, жодне положення КК України раніше не охоплювало, наприклад, підкупу спортсменів, які не перебувають у трудових правовідносинах з певною юридичною особою, або підкупу власників спортивних клубів чи підкупу батьків неповнолітніх спортсменів²⁰. Із К. Задоя також погоджуються О. Семенюк та Ф. Неміч і зазначають, що межі кримінально-правової охорони наявних статей КК України, що передбачали відповідальність за корупційні діяння, до цього часу не охоплювали відповідні діяння у сфері спорту. Саме тому законодавче закріплення криміналізації такого діяння було вкрай необхідне для подальшої боротьби з корупційними проявами у цій сфері²¹.

Треба відзначити, що ресурсів для здійснення кримінального переслідування потребуватиме боротьба з будь-якими злочинами. Коли в держави немає ресурсів, вона не може ефективно протидіяти нега-

¹⁷ Там само. С. 61.

¹⁸ Там само. С. 59.

¹⁹ Задоя К.П. Науково-практичний коментар до статті 369-3 Кримінального кодексу України «Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань». Право і громадянське суспільство. 2015. № 2. С. 146–147.

²⁰ Там само. С. 147.

²¹ Семенюк О. Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань шляхом підкупу. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 5. С. 214. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2017_5_49 (дата звернення: 16.12.2019).

тивним явищам незалежно від ступеня їх суспільної небезпечності, тобто здійснювати політику боротьби зі злочинністю загалом. Під час криміналізації нових суспільно небезпечних діянь слід з'ясувати, яких саме додаткових ресурсів і у якому обсязі потребуватиме втілення в життя нової кримінально-правової заборони. Розділяємо думку науковця, що для визначення соціальної зумовленості наявної норми це не має принципового значення²².

Системно-правова несуперечливість соціальної зумовленості полягає в тому, що кримінально-правова норма не має суперечити: 1) іншим нормам кримінально-правового інституту, до якого належить досліджувана норма; 2) нормам інших кримінально-правових інститутів; 3) нормам інших галузей права; 4) нормам інших підсистем права²³.

Під час аналізу нормативно-правових актів, які стосуються досліджуваної тематики, ми дійшли висновку, що ст. 369-3 КК України не суперечить нормам кримінального законодавства, зокрема злочинам у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Також відповідає Закону України «Про запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань», Конвенції Ради Європи проти маніпулювання спортивними змаганнями, яка ратифікована Україною 16 листопада 2016 року, і Закону України «Про фізичну культуру і спорт». Відзначимо, що ця стаття не суперечить і іншим галузям права, зокрема це прослідковується на Кодексі України про адміністративні правопорушення – ст. 172-9-1 «Порушення заборони розміщення ставок на спорт, пов'язаних з маніпулюванням офіційним спортивним змаганням».

На момент ухвалення Закону України «Про запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань» жодне положення КК України раніше не охоплювало підкуп спортсменів, які не перебувають у трудових правовідносинах з певною юридичною особою, або підкупу власників спортивних клубів чи підкупу батьків неповнолітніх спортсменів²⁴. У зв'язку з чим досліджувана нами кримінально-правова норма не дублює заборони, які установлені іншими нормами, а також не створює конкуренції.

Згідно з повнотою складу злочину виокремимо думку О. Бондаренко²⁵ та К. Задоя²⁶, які вважають законодавче обмеження щодо можливості застосування повторності лише для ч. 1 ст. 369-3 КК України необґрунтованим, оскільки виключається можливість застосування повторності до ч. 3 ст. 369-3 КК України, яка містить абсолютно самостійний склад злочину. О. Бондаренко також вбачає за необхідне доповнення статті такою кваліфікуючою обставиною, як вчинення кримінального правопорушення за попередньою змовою групою осіб²⁷. А. Старка, по-перше, погоджується з думками О. Бондаренко та К. Задоя з приводу нелогічного обмеження повторності, а по-друге, пропонує встановити у розглянутій статті кримінальну відповідальність за пропозицію надання неправомірної вигоди, обіцянку надання неправомірної вигоди, прийняття пропозиції неправомірної вигоди, прийняття обіцянки неправомірної вигоди²⁸. Схожі висновки роблять О. Семенюк та Ф. Неміч, вбачаючи проблему в тому, що немає можливості кваліфікувати злочин, передбачений ст. 369-3 КК України, скоєний шляхом: надання неправомірної вигоди; обіцянки надання неправомірної вигоди; прийняття пропозиції неправомірної вигоди; прийняття обіцянки неправомірної вигоди²⁹.

Аналізуючи праці плеяди вчених, ми дійшли до висновку, що повнота складу злочину, передбаченого ст. 369-3 КК України, потребує подальшого удосконалення шляхом внесення змін і доповнень.

²² Пашенко О.О. Наявність ресурсів для здійснення кримінального переслідування як обставина соціальної зумовленості кримінально-правових норм. Вісник Луганського держ. ун-ту внутр. справ. 2016. № 2. С. 137.

²³ Пашенко О.О. Соціальна зумовленість побудови санкцій кримінально-правових норм. Питання боротьби зі злочинністю. 2018. Вип. 35. С. 34.

²⁴ Задоя К.П. Науково-практичний коментар до статті 369-3 Кримінального кодексу України «Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань». Право і громадянське суспільство. 2015. № 2. С. 146–147.

²⁵ Бондаренко О.С. Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань: кримінально-правова характеристика. Право і суспільство. 2017. № 1. С. 217.

²⁶ Задоя К.П. Науково-практичний коментар до статті 369-3 Кримінального кодексу України «Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань». Право і громадянське суспільство. 2015. № 2. С. 154.

²⁷ Бондаренко О.С. Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань: кримінально-правова характеристика. Право і суспільство. 2017. № 1. С. 217.

²⁸ Старка А.Б. Окремі аспекти кримінально-правової характеристики складу злочину, передбаченого ст. 369-3 КК України. Вісник Асоціації кримінального права України. 2018. № 1 (10). С. 160–161.

²⁹ Семенюк О. Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань шляхом підкупу. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 5. С. 215. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2017_5_49 (дата звернення: 16.12.2019).

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене, можемо дійти висновку, що у законодавця були всі обов'язкові обставини соціальної зумовленості для створення кримінально-правової норми, яка має на меті убезпечити суспільство від протиправного впливу на результати офіційних спортивних змагань.

Натепер ми не маємо підстав стверджувати, що протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань не поширюється, а лише вказує на те, що нині наявні суб'єктивні проблеми кримінально-правового забезпечення такої норми, які потребують подальших наукових досліджень. Також можемо припустити, що таке кримінальне правопорушення, як, зокрема, і низка правопорушень у галузі неправомірної вигоди, характеризується великим рівнем латентності, бо обидві сторони зазвичай зацікавлені у дотриманні таємниці.

У подальшому вбачається перспективним дослідження складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 369-3 КК України.

Анотація

У статті проведено аналіз статті 369-3 КК України та Закону України «Про запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань» № 743-VIII від 03.11.2015. За результатами дослідження встановлено, що у законодавця були всі обов'язкові обставини соціальної зумовленості для створення кримінально-правової норми, яка має на меті убезпечити суспільство від протиправного впливу на результати офіційних спортивних змагань.

Summary

According to Art. 3 of the Constitution of Ukraine, human rights and freedoms and their guarantees determine the content and orientation of the state's activities. The state takes care of the development of physical culture and sports (Article 49). Based on the basic law of the country, the Verkhovna Rada of Ukraine adopted the Law of Ukraine "On Preventing the Influence of Corruption Offenses on the Results of Official Sports Competitions" № 743-VIII of November 3, 2015. This Law is aimed at preventing the impact, responsibility and responsibility for the results of official sports competitions of corruption offenses and violations related to corruption in the field of sports, defines the principles, peculiarities of the subjects and measures of prevention and detection of the said violations.

Also, this legal act provided for the introduction of Article 369-3 in the Criminal Code of Ukraine, entitled "Illegal influence on the results of official sports competitions". Adoption of the Law of Ukraine "On Preventing the Impact of Corruption Offenses on the Results of Official Sports Competitions" and amendments to the Criminal Code of Ukraine see considerable attention to the issue of corruption in sport by the legislative branch of the Ukrainian authorities.

Thus, according to the Unified Report on Criminal Offenses by the State Prosecutor General's Office of Ukraine, for 2015 there are no registered criminal proceedings under Art. 369-3 of the Criminal Code of Ukraine. In 2016, two criminal proceedings were registered. In 2017 again, there are no registered criminal proceedings. In 2018 3 criminal proceedings were registered (two persons were notified of suspicion). For the period January–October 2019, two criminal proceedings were registered.

During the existence of Art. 369-3 of the Criminal Code of Ukraine 7 criminal proceedings were registered and two persons were notified of suspicion. There is no information on sentenced persons.

In the article we were able to conclude that the legislator had all the necessary circumstances of social conditionality to create a criminal law, which is intended to protect society from the illegal influence on the results of official sports competitions.

At present, we have no reason to argue that the unlawful influence on the results of official sports competitions does not extend, but only indicates that there are currently subjective problems of criminal law provision of this norm, which require further scientific research. We can also assume that this criminal offense, including a number of wrongdoing offenses, is characterized by a high level of latency, since both parties are usually interested in secrecy.

Використана література:

1. Про запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань : Закон України від 03.11.2015 № 743-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/743-19> (дата звернення: 17.12.2019).
2. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення по державі. Генеральна прокуратура України : вебсайт. URL: https://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=104402 (дата звернення: 17.12.2019).
3. Пащенко О.О. Суспільна корисність кримінально-правових норм. *Вісн. Луган. держ. ун-ту внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка*. 2017. № 1. С. 71–81.
4. Телесніцький Г.Н. Соціальна зумовленість кримінальної відповідальності за катування. *Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. 2012. Вип. 2 (23). С. 122–127.
5. Пащенко О.О. Обставини, що визначають соціальну зумовленість охоронних кримінально-правових норм (законів про кримінальну відповідальність). *Актуальні питання кримінальної відповідальності* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Харків : Право, 2014. С. 210–213.
6. Пащенко О.О. Криміналізація та соціальна зумовленість. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2017. Вип. 1 (8). С. 41–76.
7. Морозов С.М., Шкарапута Л.М. Словник іншомовних слів. Київ : Наукова думка. 2000. 680 с.
8. Словник української мови. В 11 т. Т. 9. С. / гол. ред. І.К. Білодід. Київ : Наукова думка, 1978. 917 с.
9. Словник української мови. В 11 т. Т. 5. Н–О. / гол. ред. І.К. Білодід. Київ : Наукова думка, 1974. 840 с.
10. Брич Л.П., Навроцький В.О. Кримінально-правова кваліфікація ухилення від оподаткування в Україні : монографія. Київ, 2000. 288 с.
11. Грищенко Н. Соціальна зумовленість кримінальної відповідальності за протиправне заволодіння майном підприємства, установи, організації. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 6. С. 258–262.
12. Шаблюстий В.В. Суспільна небезпека (небезпечність) у кримінальному праві України в епоху постмодерну. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2015. № 3 (11). С. 112–124.
13. Шаблюстий В.В. Теоретико-прикладні засади кримінально-правового забезпечення безпеки людини в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. наук : 12.00.08. Харків, 2016. 37 с.
14. Пащенко О.О. Співрозмірність позитивних і негативних наслідків кримінально-правової заборони. *Науковий вісник Ужгородського Національного університету*. 2015. Вип. 35. Ч. 1. Т. 3. С. 5963.
15. Задоя К.П. Науково-практичний коментар до статті 369-3 Кримінального кодексу України «Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань». *Право і громадянське суспільство*. 2015. № 2. С. 146–157.
16. Семенюк О. Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань шляхом підкупу. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 5. С. 214–217. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2017_5_49 (дата звернення: 16.12.2019).
17. Пащенко О.О. Наявність ресурсів для здійснення кримінального переслідування як обставина соціальної зумовленості кримінально-правових норм. *Вісник Луганського держ. ун-ту внутр. справ*. 2016. № 2. С. 129–140.
18. Пащенко О.О. Соціальна зумовленість побудови санкцій кримінально-правових норм. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2018. Вип. 35. С. 30–43.
19. Бондаренко О.С. Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань: кримінально-правова характеристика. *Право і суспільство*. 2017. № 1. С. 213–217.
20. Старка А.Б. Окремі аспекти кримінально-правової характеристики складу злочину, передбаченого ст. 369-3 КК України. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2018. № 1 (10). С. 153–162.